

Babeş-Bolyai University
Doctoral School
„History. Civilization. Culture”

**Manor houses and estates in medieval
and early modern Bögöz**
Doctoral thesis

Summary

Supervisor:
Dr. Rüsz Fogarasi Enikő

Final-years student,
Tassaly Dóra

Cluj-Napoca
2025

Table of Contents

Introduction	6
Motivation, research justification, and methodology	10
1. Bögöz in the Middle ages and Modern era	17
1.2 Historical mentions of the local community	17
Censuses and payments	23
Appointments and migrations	29
1.3 Formation, development and fragmentation of the Mugeni/Bögöz estates	30
2 The relationship between the village and the nobility	35
Bögözi family	40
Farkas family	44
Borsai Nagy family	48
Korda family	51
Ugron family	56
Toldalagi- Bethlen family	60
Bánffy family	66
Mikó family	67
Battha family	69
Kornis family	70
Teleki family	73
Ownership tranfer manor houses between families	74
3. The role of nobles family	78
3.1 Nobles families as patrons of churches	82
3.2 Historical evens and the nobility of Mugeni/Bögöz	92
4. Parts of the community: the manor houses	100
4.2 Their fate and ownership relations	108
5. Examination of manor houses	116
5.2 Identification of manor houses on maps	119
5.3 Field reports and survey results	127
5.4 Changes in manor houses over time	144
5.5 Structure and construction of the building	145
Existing manor house	145
Lost manor house	147
5.6 Furnishings and objects of manor houses based on censues	173
Existing manor house	174
Lost manor house	176
Houses to the right of the gate	178
House on the left side	180
Outer and Inner courtyards	183
In the palace	184
The writing house, outer house	188
Guest house	190
The lord's day room	190
Living room	192
Women's house	194
Little „botba”	197
House of the young ladies	200
House of the noblewomen	205
House under the chimney	207
Bastion-shape house	207

House of the young men	209
Side house	209
Prefect's house	209
Bedroom inside the prefect's house	211
Privies and the porch	212
Cellar under the manor house	213
In the kitchen	220
In the baking house	222
In the pantry	223
The carriage shed	225
The servant's house	226
The steward's house	227
The granary	233
In the second granary	237
The estate manager's house and separate rooms	239
In the farm or stable	241
The barnyard garden.	245
In the brewery house	247
The mill and the miller's house	248
The lower and upper inns of Mugeni/Bögöz	251
Inventory of animals	252
Various counted plants	255
5.7 Surveys of other manor houses	256
5.8 Conclusions based on inventories	260
6. Research finding on the manor houses of Mugeni/Bögöz	270
Appendices	293

Manor houses and estates in medieval and early modern Mugeni/Bögöz

The landowning nobility played a defining role throughout Europe during the Middle Ages and the early modern period, particularly in social and economic aspects. In this regard, Transylvania occupied a unique position: due to its geographical and political characteristics, it exhibited both distinctive features and alignment with broader European processes. The case of Mugeni/Bögöz is not merely of local significance but also relevant within a wider historical and social context. From the medieval period onward, the Transylvanian nobility had a considerable influence on the region's social, economic, and political development. Their legal privileges, landholding structures, and cultural status all contributed to the unique character of Transylvania. This provides an opportunity to examine how the Transylvanian nobility adapted to sweeping changes such as the Reformation, the centralization of princely power, or Habsburg rule, and how these transformations manifested in a small settlement like Mugeni/Bögöz. Thus, this research fits into the broader discourse of historical studies, which also addresses the role and transformation of the nobility at the local level.

The church of Mugeni/Bögöz and its archaeological excavation had already drawn interest, as the findings suggested that noble families were present in the village at a higher-than-average proportion, making further research justified. Through this investigation, the system of noble landownership and its social embedding can be mapped while also gaining deeper insight into their material culture within a rural environment. Consequently, the study holds significance not only from a historical perspective but also from social and economic history viewpoints. Analyzing the estates and their owners offers an excellent opportunity to understand how local power relations operated, how communities were shaped, and what role the noble class played in the development of the village and the region. By examining the local nobility as an integral part of the settlement hierarchy, we can gain insight into how they contributed to broader social and economic processes.

In my research, I have paid particular attention to manor houses, whose history initially became known primarily through their owners. I was especially interested in how certain noble estates were fragmented and eventually disappeared and what factors lay behind these processes. This topic also provides an opportunity to reconstruct the daily life of a manor house and to highlight the importance of such research, as the traces of rural estates are continuously diminishing. There is a growing concern that the preservation of manor houses is not prioritized, even though they represent valuable cultural and

architectural heritage for a community. A comprehensive study could help bring greater attention to these historical landmarks.

My main research question focuses on the role that noble manor houses played in the development of local communities and how landownership patterns reflect broader socio-economic changes. My aim is to use Mugeni/Bögöz as a case study to provide insight into the development and unique characteristics of the medieval and early modern Székely region. The examination of estates and their owners in Mugeni/Bögöz is closely linked to Transylvanian social and economic history research, and by considering the broader context, I seek to uncover the significance of noble landownership. My specific goal is to investigate the social, economic, and cultural role of noble estates in Mugeni/Bögöz throughout the Middle Ages and the early modern period. Additional research questions include how noble estates in Mugeni/Bögöz evolved over time, what social and economic roles these estates played in village life, and how noble families influenced the development of local communities. Furthermore, I explore to what extent the general perception of the Székely nobility holds true in this micro-region and how it manifests in concrete ways. I am also curious about the possibilities of cultural heritage preservation and how my research might contribute to strengthening local identity, similar to the case of the church.

Overall, my research is not only significant for the local history of Mugeni/Bögöz but also contributes to a broader understanding of the social and political development of the Transylvanian region. It offers an opportunity to map the operation of noble estates and their material culture, as well as to examine the role they played in local communities. My findings may help to understand the importance of smaller estates for larger noble families, the economic benefits they provided, and the strategic purposes they served. Through this research, we can gain deeper insight into the formation of noble identity and the relationship between landowning elites and the rural population. Thus, in the case of Mugeni/Bögöz, this study could serve as a model for the examination of other Transylvanian estates, extending beyond its regional significance.

Literature review

The research integrates archaeological and archival investigations, resulting in the identification of noble manor houses and estates, as well as the exploration of their historical significance. This approach has contributed to viewing the Transylvanian nobility from a new perspective, as the study of manor houses and rural lifestyles provides essential insights into the structure of Transylvania, particularly during the examined period. Although numerous works have been written about the Székely nobility—most notably the

contributions of Judit Balogh analyzing their intellectual and material heritage within a specific settlement in the manner undertaken in this study is not a common practice.¹ Both Margit B. Nagy² and Elek Benkő³ have touched on the topic of nobility and their way of life in several of their works, yet few researchers have approached the subject in this way, making this study relatively novel. From a local historical perspective, Zsolt Nyárádi⁴ has achieved significant results in the field and has actively contributed to this research. The unique aspect of this study lies in its synthesis of archaeological and archival data, an approach also present in Nyárádi's research. The overarching goal of this scholarly work is to create a comprehensive investigation that offers insight into noble life, their environment, and their transformations, with a particular focus on a specific estate.

The literature on this topic can be categorized into several areas. The historiography of noble families draws from a variety of sources, with a particular emphasis on the work of local historians. Among the general works, Balázs Orbán's *Székelyföld leírása* (Description of Székely Land) stands⁵ out as one of the most important sources on 19th-century Székely Land. Although the work must be approached with caution today, it remains indispensable for anyone seeking information on the early history of a Székely settlement. Another key source is the *Székely Oklevél tár* (Székely Charter Collection), old and new series,⁶ initially compiled by Károly Szabó and Lajos Szádeczky, with the latest edition edited by Lajos Demény. These collections offer valuable insights into the legal and social status of the Székely nobility through charter records, making them fundamental to any local historical research.

Regarding the social history of the Székely people and issues related to nobility, the works of Judit Balogh are particularly noteworthy, especially her studies on medieval social structures and noble privileges.⁷ In terms of Transylvanian architectural heritage and manor houses, the research of Géza Entz⁸ is indispensable, as he conducted thorough investigations in architectural history, making his work essential for studying buildings in the region. Similarly, László Dávid's *A középkori Udvarhelyszék művemlékei* (Medieval Monuments of

¹ Balogh 2005, Balogh 2011.

² B.Nagy 1970, B.Nagy 1973.

³ Benkő E 1993, Benkő E 1992, Benkő E 2016, Benkő E—Demeter—Székely 1997, Benkő E—Székely 2008, B.Nagy 1970, B.Nagy 1973.

⁴ Nyárádi 2013, Nyárádi 2015, Nyárádi 2016.

⁵ Orbán 1982.

⁶ SzOkL I-VIII, SzOkL új I-VIII.

⁷ Balogh 2005, Balogh 2011.

⁸ Entz G 1943, Entz G 1992, Entz G 1994, Entz G 1996.

Udvarhelyszék) is worth mentioning, as it contains valuable information, including details on Mugeni/Bögöz.⁹

Elek Benkő's research is significant in the study of medieval Székely history, providing essential foundations through his archaeological findings while also offering valuable insights into the region's social and economic conditions.¹⁰ From the perspective of Bögöz, the work of Margit B. Nagy¹¹ is particularly outstanding, as she was the first to present a detailed history of the manor houses in Mugeni/Bögöz. Her research serves as a fundamental source on this topic and is indispensable for studying local noble families. This line of inquiry has been furthered by the archaeological findings of the Ferenczi István and Géza, Zsolt Nyárádi's¹² local historical studies, which have contributed to a more detailed understanding of the region.

In terms of genealogical research, Iván Nagy's *Magyarország családai címerekkel* (Families of Hungary with Coats of Arms)¹³ and József Pálmay's¹⁴ family history volumes provide a comprehensive overview of the past and origins of noble families. These works help trace the kinship and social networks of the noble families of Mugeni/Bögöz, which, when compared with archival sources, offer valuable insights for local historical studies.

Finally, already published local history research also plays a crucial role. The monograph *Bögöz*,¹⁵ for example, provides a wealth of useful information on the settlement's history, built heritage, and local community. These sources collectively formed the foundation of this research, providing a solid basis for developing my analyses and conclusions.

Methodology

The primary goal of my research is to provide a comprehensive overview of the history of the selected settlement, incorporating both archaeological excavations and historical analyses. Particular attention was given to smaller rural heritage monuments, which, despite their cultural significance, are often neglected and left to decay. Their importance is undeniable, as they embody elements of folk culture. Consequently, my research is structured around three main pillars. The first focuses on the historical overview

⁹ Dávid 1981.

¹⁰ Benkő E 1993, Benkő E 1992, Benkő E 2016, Benkő E—Demeter—Székely 1997, Benkő E—Székely 2008, B.Nagy 1970, B.Nagy 1973.

¹¹ B.Nagy 1970, B.Nagy 1973.

¹² Nyárádi 2013, Nyárádi 2015, Nyárádi 2016.

¹³ Nagy II–XI. kötet.

¹⁴ Pálmay 1999, Pálmay 2003.

¹⁵ Kardalus 2001a, Kardalus 2005.

of the settlement, examining local events and developments. The second pillar involves investigating the noble families associated with the settlement, analyzing their local presence and social roles. Lastly, the third aspect is the study of manor houses, which I conducted through the analysis of archival and archaeological sources.

Throughout the research process, I adopted a multidisciplinary approach, integrating archaeology, history, and local historiography. By combining archival research with archaeological findings, I was able to approach the subject from a new perspective, providing a more comprehensive understanding of the settlement's history. The data collection process began with a review of existing local historical studies, followed by archival research conducted in the archives of Miercurea Ciuc (Csíkszereda), Târgu Mureş (Marosvásárhely), Cluj-Napoca (Kolozsvár), and Budapest. Examining these sources was essential for placing events in their proper historical context and clarifying many aspects that would have otherwise remained uncertain.

In addition to archival research, I also incorporated archaeological data, including small-scale excavations and non-invasive survey methods such as field surveys and drone photography. The research was carried out with the active assistance of Zsolt Nyárádi, a researcher from the Haáz Rezső Museum, who closely followed and contributed to the process. Digitalization of archival materials played a key role in data processing, while the analysis of inventories and estate records provided valuable insights into the economic and social conditions of the estates, as well as the lifestyle of the noble families.

As a result, my research remained focused on the manor houses and landowners of Mugeni/Bögöz, with particular emphasis on 18th- and 19th-century inventories found in the archival legacies of the Korda, Bethlen, Wesselényi, and Rhédei families. The study of these records enabled an in-depth examination of the economic structure and social relations of the estates. However, it is important to highlight that, despite reviewing a wide range of archival materials, certain sources were inaccessible, and research was hindered by the disruptions caused by the COVID-19 pandemic. The lack of access to larger-scale archaeological excavations also posed challenges to conducting a more precise analysis. Nonetheless, by utilizing the available sources, I was able to construct a detailed representation of the settlement's past and its cultural heritage.

Results

In line with my research objectives, I aimed to examine the everyday life of the local community, with a particular focus on aspects that had not been previously studied. The analysis of archaeological field surveys and archival sources made it possible to reconstruct

the noble manor houses, which in itself is a significant achievement. These estates were not only crucial for the nobility and leading figures (*lófők*) but also served as central elements of the local society, playing an undeniable economic and cultural role. However, the recognition of their importance within regional archaeology has been insufficient until now.

Mugeni/Bögöz has been inhabited since the Iron Age, and from the 11th–12th centuries, it was permanently settled by the Teleghi Székely-s. Throughout the medieval period, it gradually became an important regional center, largely due to the influence of noble families. My research successfully verified the inheritance patterns and local connections of the Bögözi, Farkas, Borsai Nagy, Korda, Ugron, Iktári Bethlen, Mikó, and Battha families, shedding light on their historical presence in the area. Additionally, I touched upon the Kornis, Bánffy, and Teleki families, though their roles require further investigation. The study also uncovered the intricate relationships among noble families, which were often shaped by marriage alliances and land transactions. Despite occasional conflicts, cooperation generally characterized their interactions, contributing to the development of the settlement.

One of the most significant findings of this research is the confirmation of two manor houses and the precise identification of their locations. Previously, historical sources only mentioned a single manor house, making this discovery a major contribution to a deeper understanding of Mugeni/Bögöz's history. The analysis of archival documents and estate inventories allowed for the reconstruction of the changes in the manor houses' furnishings, reflecting both the economic conditions and cultural aspirations of the local nobility. The increasing presence of furniture, household items, and luxury goods (such as pianos, gilded paintings, and mirrors) suggests that the nobility of Mugeni/Bögöz actively followed the economic and artistic trends of Transylvanian society. The patronage activities of the nobility played a crucial role in the life of the local community, particularly in ecclesiastical construction. The multiple reconstructions of the church would not have been possible without the financial support of the noble families. From the 15th century onward, continuous expansions and modernizations took place, transforming the original Romanesque church with Gothic and later Reformation-era architectural elements. Surviving records indicate that most noble families actively participated in these projects, either through direct financial contributions or by overseeing construction efforts.

Overall, my research highlights that the noble community of Mugeni/Bögöz not only sought to maintain its estates and social status but also actively shaped the settlement's economic and cultural life. The development of manor houses, the relationships among noble families, and their role in religious architecture all contributed to making Mugeni/Bögöz a

historically significant settlement, essential to understanding the broader history of Scaunul Odorhei (Udvarhelyszék). The examination of agriculture and animal husbandry in Bögöz is essential for understanding local economic conditions, particularly based on information found in historical records. By analyzing land use and production practices, a clear picture emerges of Scaunul Odorhei's agrarian economy in the 16th and 17th centuries, which was significantly influenced by poverty and warfare. Animal husbandry and agriculture were inseparable, as one of the main purposes of crop cultivation was to provide fodder for livestock, while livestock farming helped maintain soil fertility.

Among the tools used for agriculture, wooden plows with iron components were widespread, along with various carts and farming implements. The primary crops included wheat, oats, barley, and millet, with rye appearing in the 18th century. However, emmer wheat cultivation is only mentioned once in the records. Local beer brewing was also a documented activity, practiced by the nobility in Mugeni/Bögöz, though only for a limited time. Overall, my findings confirm that agricultural activities in Mugeni/Bögöz closely aligned with the agrarian conditions of Scaunul Odorhei. Agriculture and animal husbandry were in a strong interdependent relationship, and while production conditions changed over the centuries, the local community adapted accordingly. Despite hardships and the constraints of the feudal system, local farming persisted and, in the long term, ensured the livelihood of both the nobility and the village, mostly in a self-sufficient manner.

The results of my archaeological research were validated through excavation probes, aerial imagery analysis, and field surveys. These methods confirmed that the site was not only inhabited but also served as a significant economic hub. The uncovered stone walls and decorated ceramic fragments clearly indicated noble presence, which was further supported by inventory analysis. These archival sources not only supplemented but also provided new perspectives on noble lifestyles and estate management. Examining the former furniture, household items, and building structures allowed for a reconstruction of everyday life during the period. Further research may reveal additional details about the noble families in the region, with a current focus on a property that once belonged to the Iktári Bethlens. Although the original building no longer stands, archival records and archaeological data have allowed us to outline a hypothetical architectural evolution, which could be fully verified through comprehensive excavation. In contrast, the still-standing Ugron manor presents a more promising outlook, as it offers numerous opportunities for showcasing cultural and historical values.

The utilization of these buildings holds significant potential, particularly for rural tourism. A well-structured project could create not only financial but also intellectual and cultural value while contributing to the preservation of our historical heritage. Ultimately, the study of the relationship between the nobility and the local community in Mugeni/Bögöz has revealed that noble families were not only economic and political power holders but also key social and cultural figures. These connections were evident not only in the relationships between the nobility and commoners or religious institutions but also in social structures, development, and architecture. The findings of this research extend beyond the boundaries of Mugeni/Bögöz. They highlight how the cooperation between nobility and local communities played a crucial role in shaping the social, cultural, and economic structure of Transylvania. This provides valuable insights not only into local history but also into the broader relationship between the Transylvanian nobility and rural society. The history of Mugeni/Bögöz's nobility, their estates, and their manor houses is a reflection of the complex processes in which society holds the responsibility of preserving cultural traditions and economic values. By doing so, our cultural heritage is not only maintained but can also flourish. This is why I consider it essential that such research continues to be published and expanded, ensuring that we do not merely understand but also honor and pass down this legacy for future generations.

Levéltári források

ADT I	I. Katonai felmérés, Székelyföld szelvény, Bögöz Katonai Térképészeti Intézet, 1763-1787. Elérhető ADT, https://adtplus.arcanum.hu , Utoljára megnézve: 2025.01.20 23:43.
ADT II	II. katonai felmérés, Székelyföld szelvény, Bögöz, Katonai Térképészeti Intézet, 1806-1869, Elérhető ADT https://adtplus.arcanum.hu , Utoljára megnézve: 2025.01.20 23:45.
ADT III	III. katonai felmérés, Székelyföld szelvény, Bögöz, Katonai Térképészeti Intézet, 1869-1887. Elérhető ADT https://adtplus.arcanum.hu , Utoljára megnézve: 2025.01.20 23:48.
ADT 19.sz	19. századi kataszteri térkép, Bögöz, Kataszteri Térképészeti hivatal, 1850-1880, Elérhető ADT https://adtplus.arcanum.hu , Utoljára megnézve: 2025.01.20 23:50.
MNL Magyar Nemzeti Levéltár Kornis és rokon	Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Budapest, Kornis, és rokon családok 1870: 1 csomó 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 16.
MNL Magyar Nemzeti Levéltár Rhédei család	Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Budapest, Rhédei családi levéltára 588: 2 csomó 5 tétel, 5 csomó 12 tétel, 5 csomó 17 tétel, 6 csomó 20 tétel, 8 csomó 35 tétel, 8 csomó 36 tétel, 8 csomó 37 tétel, 8 csomó 39 tétel.
MNL Magyar Nemzeti Levéltár Rhédei Mihály	Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Budapest, Rhédei Mihály 1869: 7 csomó 4 tétel, 7 csomó Jobb István.

RNL Hargita Megyei Hivatal Székely nemesi cs.	Román Nemzeti Levéltár, Csíkszeredai fiók, FOND Székely nemesi családok gyűjteménye, 1650-1949.591
RNL Hargita Megyei Hivatal Udvarhelyszék	Román Nemzeti Levéltár, Csíkszeredai fiók, Fond Udvarhelyszék, 73.
RNL Hargita Megyei Hivatal Borsai Nagy	Román Nemzeti Levéltár, Csíkszeredai fiók, Fond Borsai Nagy, 351.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Bánffy	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Bánffy családi levéltár, 166.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal iktári Bethlen cs.	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Bethlen de Iktár, 329: 1-17, 12, 21, 65, 77,391,399,400,401,402,575, 577, 584, 587, 755, 756, 764, 821,868, 869.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Gyulai	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Gyulai, 64, V. csomó: 10.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Haller	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Haller családi levéltár, 64, XV. csomó: 1, 2.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Korda 340	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Korda családi levéltár 340: 8, XXXVI, XLV, 23 CXXI, 25 CLI, 46 CCXVI, 54, 58, 63.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Korda 191	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Korda családi levéltár, 191.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Korda 377	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Korda családi levéltár, 377, I 48 CCCXLIX.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Székely láda	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Székely láda, 16: 35, 37, 38, 39, 53, 62.
RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Torma	Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Torma családi levéltár 216.

RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Városi tanács

Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Kolozsvári városi tanács iratai, 71.

RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Vegyes

Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Vegyes összeírások 64, XIII. csomó: 13, 14, 15, 16, 21.

RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Zsibói Wesselényi Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Wesselényi de Jibou 250: 179, 180, 182, 255,256,257,258, 261, 274,275,276,298, 303, 363, 401,432,443.

RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Hadadi Wesselényi Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Wesselényi Hodod családi levéltár 1601-1873, 221sz.: 70-71,80,81,100,185.

RNL Kolozsvár Megyei Hivatal Cegei Wass család Román Nemzeti Levéltár, Kolozsvári fiók, Fond Wass de Taga családi levéltár 219: 53.

RNL Maros Megyei Hivatal Családi

Román Nemzeti Levéltár, Vásárhelyi fiók, Fondul Családi levéltár 1222-1879 nr. 158: 1, 19, 20, 21, 22, 57, 80, 129, 153.

RNL Maros Megyei Hivatal Teleki-Bolyai

Román Nemzeti Levéltár, Vásárhelyi fiók, Fond Teleki-Bolyai, 478.

RNL Maros Megyei Hivatal Teleki Szék

Román Nemzeti Levéltár, Vásárhelyi fiók, Fond Teleki de Szék családi levéltár: 11 A nr.1, 11A nr. 7, 11A 17, 11A nr. 18, 11A nr 19, 11A nr. 20, 11A nr. 21.

RNL Maros Megyei Hivatal Teleki Bolyai

Román Nemzeti Levéltár, Vásárhelyi fiók, Gyűjtemény Teleki Bolyai 1220-1905: 39, 40, 43, 80, 109.

RNL Maros Megyei Hivatal Jobbágy

Román Nemzeti Levéltár, Vásárhelyi fiók, Jobbágy összeírások 76 : 362, 432, 448.

Könyvészet

Kiadott források

- ErdKirKönyv Az erdélyi fejedelmek királyi könyvei, I. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, Kolozsvár, 2005.
- B. Nagy 1973 B. Nagy Margit: *Várak, kastélyok, és udvarházak, a XVII-XVIII. századi erdélyi összeírások, és leltárak*, Bukarest, 1973.
- ET 2008 Tüdős S. Kinga: *Erdélyi testamentumok III*, Erdélyi nemesek, és főemberek végrendeletei 1600-1660, Marosvásárhely 2008.
- Franz 1897 Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen. Zimmermann, Franz; Gündisch, Gustav (Eds.), II. Hermannstadt–Bukarest. 1897.
- Gyászjelentések Korda Magyar könyvészeti 1712-1920. Gyászjelentések, Korda Györgyné Teleki Zsuzsanna. Internetes forrás: Arcanum .Forrás:
<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Petrik-magyar-konyveszet-17121920-2/17121860viii-FC54/gyaszjelentesek-100F5/korda-gyorgyne-teleki-zsuzsanna-hatart-vetett-az-ur-isten minden-szulottek-eletenekkedves-felesegeometteleki-susannamat-ez-holnap-13-dik-napjan-10315/>. Utoljára megtekintve: 2024.11.02.
- Erdélyi Okmánytár Jakó Zsigmond: *Erdélyi Okmánytár*, I-IV (1023-1372), Magyar Országos Levéltár kiadványa, Budapest, 1997-2014.
- MonVat 1887 Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia. Vatikáni magyar okirattár. I/1é Rationes collectorum pontificorum in Hungaria. Pápai tizedszedők számadásai 1281-1375 (Fehérpataky László bevezető tanulmányával), Budapest.
- Nagy 1891 Nagy Imre: *Anjou-kori okmánytár* 1353-1357, VI. Szerk. Nagy Imre, Budapest, 1891.
- Népszámlálások 1960 Az első magyarországi népszámlálás, 1784-1787, Központi statisztikai hivatal könyvtára, Művelődésügyi minisztérium levéltári osztálya, Megjelent az 1960. évi népszámlálási sorozat köteteként, Budapest, 1960.
- Népszámlálások 1994 Az 1850. évi erdélyi népszámlálás, második javított kiadása, Budapest, 1994.

ÖStA

Österreichische Staatsarchiv. Kriegsarchiv
Kartenabteilung Anhang zu der Kriegs des Gross
Fürstenthum Siebenbürgen. III. kötet. Sectio 193/704-
706.

SzOkL

Székely Oklevéltár I-VIII, Szerk. Szabó Károly,
Szádeczky Kardoss Lajos, Barabás Samu. Budapest-
Kolozsvár, 1872-1934.

SzOkL új

Székely Oklevéltár, Új sorozat, I-VIII, Közzéteszi:
Demény Lajos, Pataki József, Tüdős S. Kinga,
Marosvásárhely, 1983-2006.

Bibliográfia

- Ághné 1989 Ághné Korompay Katalin: *Veszélybe került Romániai települési értékek*, 366-367. In. Élet és Tudomány, január-június, 44. évfolyam, 12. szám, 1989.
- Bakonyi 2009 Bakonyi Regina: *Egy késő középkori udvarház Disznajón*, 80-87. In. Colligate Fragmenta!, Örökségvédelem Erdélyben (főszerk. N. Kis Noémi), Örökségvédelmi konferencia 2008. Művészettörténet Intézet Képviselet, Budapest, 2009.
- Bakonyi 2013 Bakonyi Regina: *A disznajói udvarház kutatása*, 1-29. In. Castrum, A Castrum Bene Egyesület folyóirata, 16. szám, Budapest, 2013.
- Balogh 2005 Balogh Judit: *A székely nemesség kialakulásának folyamata a 17. század első felében* In. Erdélyi Tudományos Füzetek, 254, Kolozsvár, 2005.
- Balogh-Horn Balogh Judit — Horn Ildikó: *A hatalomépítés útjai, A homoródszentpáli Kornis család története*, 880-927 oldal, In. Századok, 142. évf. 1. sz. 2008.
- Balogh 2011 Balogh Judit: *Székelyföldi Karrierek. Az udvarhelyszéki nemesség hatalomszerzési lehetőségei a 16. század második felében*, Budapest, 2011.
- Barabás 2018 Barabás Dóra (házasság után Tassaly): *Udvarházaink, mint társadalmunk örökségének részei*, 17-25. In. Pro Scientia ruralis, A pro agricultura Hargitae Universitas Alapítvány folyóirata (főszerk. Bíró. A. Zoltán), III. évf. 3-4. sz. 2018.
- Bárh 1996 Bárh János: *Szállások, falvak, városok. A magyarság települési hagyományai*, Kalocsa, 1996.
- Beck—Sedlmayr Beck Zsuzsanna — Sedlmayr János: *Holt műemlékeink helyreállítása, és felhasználása*, 1-6. In. Műemlékvédelem, XLIV. évf. 1. sz. 2000.

- Bencze 2001 Bencze Domokos: *Birtokviszonyok, és gazdasági élet*, 231-238. In. Bögöz 1332-2000 (Szerk. Dr. Kardalus János), Sepsiszentgyörgy, 2001.
- Benda 1988 Benda Kálmán: *Erdély története a fejedelemség korában*, 50-55. In. Confissio 1988, 12. évfolyam, 1-4. sz, 1988.
- Benkő S 1979 Benkő Samu: *Székely felkelés, 1595-1596*, Bukarest, 1979.
- Benkő E 1993 Benkő Elek: *A székelyek és Székelyföld régészeti kutatásainak eredményei, és feladatai*, 5-20. IN. Aetas, Szeged, 3. sz. 1993.
- Benkő E 1992 Benkő Elek: *A középkori Kereszttúr-szék régészeti topográfiája*, Budapest, 1992.
- Benkő E 2008 Benkő Elek: *A középkori Székelyföld I-II*, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézete, Budapest, 2008.
- Benkő E 2016 Benkő Elek: *Székelyföld története I-II-III*. MTA-BTK-EME-HRM, Székelyudvarhely, 2016.
- Benkő E—Demeter—Székely 1997 Benkő Elek — Demeter István — Székely Attila: *A középkori mezőváros Székelyföldön*, Erdély tudományos füzetek 223, Kolozsvár, 1997.
- Benkő E —Székely 2008 Benkő Elek — Székely Attila: *Középkori udvarház és nemesség a Székelyföldön*, 2008.
- Benkő L 1985 Benkő Lóránd: *Adalékok a székelyek korai történetéhez*, 22-29. In. Honismeret 1985, 13. évfolyam, 5. sz. 1985.
- Bicsok—Orbán 2015 Bicsok Zoltán — Orbán Zsolt: „*Isten segedelmével udvaromat megépítettem...*” Történelmi családok kastélyai Erdélyben, Csíkszereda, 2015.
- Bicsok 2015 Bicsok Zoltán: *Családi archívumok a Román Nemzeti Levéltár Hargita Megyei Hivatalának őrzésében*, 27-66. In. Levéltári Szemle, 65. évf., 1. sz. 2015.
- Bicsok 2016 Bicsok Zoltán: *Adalékok két csíkszáki nemesi család pecsétgyakorlatának történetéhez*, 94-139. In

Areopolisz XV (Szerk. Kolumbán Zsuzsanna),
Székelyudvarhely, 2016.

Bicsok 2018

Bicsok Zoltán: „... jobb lévén egy keveset egy ideig fel áldozni, mindsem annak meg tagadása miatt az egészet örökösen el veszteni.” 55-81. Csíksék nemesi társadalma az utolsó nemesi felkelés idején 1809-1814, CSSZM évkönyve, 2018.

Bíró 1945

Bíró Venczel: *Az erdélyi udvarházak gazdasági szerepe a XVII. század második felében*, 3-38, In. Az erdélyi tudományos intézet évkönyve (Szerk. Szabó. T. Attila), Kolozsvár, 1945.

Boér 2009

Boér Hunor: *A Székely Nemzeti Múzeum az erdélyi örökségvédelem történetében*, 1875-1977, 37-46. In. Colligate Fragmenta!, Örökségvédelem Erdélyben (főszerk. N. Kis Noémi), Örökségvédelmi konferencia 2008. Művészettörténet Intézet Képviselet, Budapest, 2009.

B. Nagy 1970

B. Nagy Margit: *Reneszánsz, és barokk Erdélyben*, Művészettörténeti tanulmányok, Bukarest, 1970.

Bierbauer 1942

Bierbauer Virgil: *A Székelyföld templomairól, 140-154* In. Magyarság tudomány, Budapest, I. sz., 1942.
Online forrás, utoljára megtekintve 2025. 02. 25
https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/34355/Magyarsagtudomany_1942_I_Bierbauer_Virgil.pdf

Bogdán 1978

Bogdán István: *Magyarországi hossz és földmértékek a XVI. század végéig*, Budapest, 1978.

Csáki—Nyárádi

Csáki Árpád — Nyárádi Zsolt: *Nemesi udvarház Bethlenfaluval*, 16-25 IN. Lustra, VI. évfolyam, 1. sz. 2019.

Civil 2015

Civil Műemlékvédelmi Kézikönyv, Civil Együttműködések a műemlékvédelem területén, Bögözi Református Műemléktemplom Komplex Restaurálási Program, 2015.

Czuczor 1862

Czuczor Gergely: *A magyar nyelv szótára*, A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából készült, 1862-1866.

- Csendes 1982 Csendes László: *1782-ben vette kezdetét Magyarország részletes katonai felmérése*, 93-123 In. Hadtörténelmi közlemény, 95. évfolyam, 1. sz. 1982.
- Dávid 1981 Dávid László: *A középkori Udvarhelyszék művészeti emlékei*, Bukarest, 1981.
- Dávidházi 1972 Dávidházi Péter: *Régi udvarház: történelem, és elidegenedés*, 888-903. In. Irodalomtörténet, 54. évfolyam, 1. sz. 1972.
- Diószegi 2009 Diószegi László: *Kinek az öröksége? Eredmények, és nehézségek a határainkon túli örökségvédelemben*, 28-37. In. Colligate Fragmenta!, Örökségvédelem Erdélyben (főszerk. N. Kis Noémi), Örökségvédelmi konferencia 2008. Művészettörténet Intézet Képviselet, Budapest, 2009.
- Emődi 2008 Emődi Tamás: *Műemlék kutatások támogatása Erdélyben*, 16-20. In. Műemlékvédelem, LII, 2008/1.
- EMSZT Szabó T. Attila: *Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár*, I-VIII. kötet. 1975, Budapest-Bukarest.
- Entz G 1943 Entz Géza: *A középkori székely művészet kérdései*, Kolozsvár, 1943.
- Entz G 1992 Entz Géza: *Középkori udvarházak Erdélyben*, 109-113 In. Korunk, 1992, III. évfolyam, 3. sz. 1992.
- Entz G 1994 Entz Géza: *Erdély építészete a 11-13. században*, Kolozsvár, 1994.
- Entz G 1996 Entz Géza: *Erdély építészete a 14-16. században*, Kolozsvár, 1966.
- Entz Géza A 2016 Entz Géza Antal: *Műemlékvédelmi topográfia kutatása Erdélyben, és Nyugat Európában*, Testimoni Litterarum, Tanulmányok Jakó Zsigmond tiszteletére, (Szerk. Dáné Veronka) Kolozsvár, 2016, Internetes hozzáférés, utoljára megnyitva 2024.11.12:
https://real.mtak.hu/41780/1/EntzG_JakoEkt_u.pdf
- Etimológia 1967 *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*, Készült a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének és az Eötvös Loránd Tudományegyetem I. sz. Magyar Nyelvészeti Tanszékének közös

munkájaként, főszerkesztő: Benkő Loránd, Budapest, 1967-1984.

ÉrtSz Online

A Magyar Nyelv értelmező szótára, Szerkesztette a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi intézete, 1953-1962. Online forrás:
<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/>. Utoljára megtekintve: 2025.01.22.

Ferencz—Kánya 2003

Ferenc Angéla— Kánya József: *A kulturális örökség védelme a kulturális ipar alapjai*, 326-352 Online forrás, utoljára megtekintve 2025. 02. 25.
https://adatbank.ro/html/cim_pdf1947.pdf

Ferenczi 2001

Ferenczi Géza: *Bögöz régmúltja*, 58-68 In. Bögöz 1332-2000 (szerk. Dr. Kardalus János), Sepsiszentgyörgy, 2001.

Filep 2020

Filep Antal: *A kataszteri térképek feltárják a rejtőzködő műemlékeket, Sárospatak erődítésének nyomai a kataszteri térképen*, 19-33. IN. Catastrum, 7. évf. 1-4. sz. 2020.

Goóg 2015

Goóg Melinda Éva: *A magyarországi műemlékvédelem története a 20. század első feléig*, 76-90. In. Doktorandusz hallgatók IV. konferenciája, Eger, 2015, május 14.

GY. R 1903

GY.R: *Ősfák. Értekezések, és önálló czikkek. Teleki Ferenc*, 74-75 In. Geneológiai füzetek (szerk. Sándor Imre, Sebestyén József), 1 évf., 1903.

Hautgout 1881

Haoutgout Julianna: *Ischoblennia*, 453-454 IN. Magyar Lexikon 9. része, 1881.

Iacob 2015

Dan Dumitru Iacob (szerk.): *Avere prestigiul și cultură materială în surse patrimoniale. Inventare de averi din secolele XVI-XIX*, Iași, 2015.

Ionuț

Ionuț Julean: *Mutilarea palatului Toldalagi-Korda din Cluj-Napoca*. Online forrás, utoljára megnézve 2025.02.28:
https://www.academia.edu/24333972/Mutilarea_palatului_Toldalagi_Korda_din_Cluj_Napoca_in_memoria_pro_memoria_nobilis_familiae_Korda_de_Borosjen_ö?fbclid=IwY2xjawIvLZFleHRuA2FlbQIxMAABHa

muhS0HbnlZ4qBiOMyJkWYqxYd_e1-
SoKxMdgPns7JkmXE2YO5cEt58fA_aem_QYACtbG
-Vpl8QfiOFeA3MA

- Imreh 1947 Imreh István: *Székely falutörvények*, Kolozsvár, 1947.
- Imreh 1959 Imreh István: *Székely paraszti jegyzőkönyvek, pásztorlási határozatok*, 1717-1928, 161-190 In. Agrártörténeti szemle, 2. évfolyam, 1-4. sz. 1959.
- Imreh—Csetri 1964 Imreh István — Csetri Elek: *Az árutermelés fokozódása az erdélyi mezőgazdaságban a feudálizmus bomlásának idején*, 1625-1632. In. Századok, 98. évf., 1-2. sz. 1964,
- Imreh 1967 Imreh István: *A jobbágy munkaerő felhasználása a Toldalagi birtokon 1789-1782*, 71-100. In. Magyar Történeti tanulmányok (Szerk. Szendrey István) 1. szám, 1967.
- Imreh—Pataki 1969 Imreh István — Pataki József: *Adatok Udvarhelyszék mezőgazdaságához 1570-1610*, 131-141. In Aluata, 1. évf. 1969.
- Imreh—Pataki 1970 Imreh István — Pataki József: *Adatok Udvarhelyszék állattartásához 1570-1610*, 169-184 In. Aluata 2. évfolyam, 1. szám, 1970.
- Imreh 1979 Imreh István: *Erdélyi hétköznapok*, Bukarest, 1979.
- Imreh 1983 Imreh István. *A törvényhozó székely falu*, Bukarest, 1983.
- Imreh 1999 Imreh István: *Mezőgazdasági rendtartások egyezségek, utasítások*, 112-131, In. Erdélyi eleink emlékezete (1550-1850), Szerk. Juhász Gyula., Budapest-Kolozsvár, 1999.
- Oberlander—Târnoveanu 2002 Oberlander—Târnoveanu Irina: *Un viitor pentru trecut, Ghid de bună practică pentr păstrarea patrimoniul cultural*, 9-17, Institutul de Memorie Culturală (cIMeC), 2002.
- Jakab—Szádeczky 1901 Jakab Elek — Szádeczky Lajos: *Udvarhely vármegye története*, Budapest, 1901.

- Jankó 2019 Jankó Annamária: *A katonai és a kataszteri felmérések kölcsönhatása 1763-1940*, 3-18 In. Catastrum, 6 évfolyam, 1. szám, 2019.
- Jékely 2001 Jékely Zsombor: *A bögözi templom*, 68-75 In. Bögöz 1332-2000 (szerk. Dr. Kardalus János), Sepsiszentgyörgy, 2001.
- Juhász 1947 Juhász István: *A székelyföldi református egyházmegyék*, Kolozsvár, 1947.
- Kardalus 2001 Dr. Kardalus János: *Népelet és életforma*, 111-187 In. Bögöz 1332-2000 (szer. Dr. Kardalus János), Sepsiszentgyörgy, 2001.
- Kardalus 2001a *Bögöz monográfia*, Tanulmányok a faluról és társadalmáról, (Szerk. Dr. Kardalus János), 2001.
- Kardalus 2005 *Bögöz monográfia, II*, Tanulmányok a faluról és társadalmáról, (Szerk. Dr. Kardalus János), 2005.
- Kántor 1983 Kántor Lajos: *Az udvarház élete*, 789-791 In. Korunk, 42. évf. 10. szám, 1983.
- Kárpátaljai 2001 Acta Hungarica: IV. Kárpátaljai magyar nyelvjárások szótára G-J, Acta Hungarica 13-14 (2001-2003).
- Kempelen 1911 Kempelen Béla: *Magyar nemesi családok* II. kötet, Budapest, 1911.
- Keresztes 1995 Keresztes Gyula: *Maros megyei kastélyok, és udvarházak*, Marosvásárhely, 1995.
- Kilyéni 1818 Kilyéni Székely Mihály: *A Nemes Székely Nemzetnek Constitutiójai*, Privilégiumai, és a jáoszág leszállását tárgyazó nemely törvényes ítéletei, több hiteles leveles-tárokból egybeszedve, Pest, 1818.
- Kordé 2001 Kordé Zoltán: *A középkori székelység. Krónikák, és oklevelek a középkori székelyekről*, Csíkszereda, 2001.
- Kovács András 2003 Kovács András: *Késő reneszánsz építészete Erdélyben 1541-1720*, Budapest-Kolozsvár, 2003.
- Kovács Anikó 2002 Kovács Anikó: *Régi katonai térképek szegélyezése*, Internetes forrás:
<http://lazarus.elte.hu/hun/digkonyv/szakdolg/kovacs->

[aniko/dolg.htm](#) Utoljára megtekintve: 2024.11.15.
2002.

Kőváry 1871

Kőváry László: *Péchy Simon, 34-48 In. Kereszteny Magvető, 6. évf, 1. kötet, 1871.*

Kulcsár 1989

Kulcsár Árpád: *A gernyeszegi kastély Teleki Mihály kancellár korában, és inventáriuma 1685-ből, 150-163, In. Művészettörténeti értesítő (szerk. Mojzer Miklós), 38. évf., 1-4. sz., 1989.*

Larix 2024

Larix Stúdió: *A fiatfalvi Ugron kastély feltámadása, Építészetfórum, 2024.10.01 Online Forrás, utoljára megnyitva: 2024.11.12.*
<https://epiteszforum.hu/fensegesen-elnii-a-fiatfalvi-ugron-kastely-feltamadasa>

Lege5

Internetes forrása a műemlékvédelmi törvénykezésnek:
<https://lege5.ro/Gratuit/hezdmjq/legea-nr-422-2001-privind-protejarea-monumentelor-istorice>. Utoljára megtekintett: 2024.11.20.

Lővei 2014

Lővei Pál: „*Konzerválni és nem restaurálni” A műemlékvédelem elvei, régebbi, és újabb törekvései, 41-50 , In. Műemlékvédelem (főszerk. Valter Ilona), LVIII évf., 1. sz. , 2014.*

Makkai—Mócsy 1986

Makkai László — Mócsy András: *Erdély története, Budapest, 1986.*

Műemlékvédelem

Műemlékvédelem Erdélyben VI, *Műemlékvédelmi programok Hargita megyében, Szováta, 2014.*

Nagy

Nagy Iván: *Magyarország családai címerekkel 2-11. kötet, Nemzékrendi táblákkal. 2. kötet iktári Bethlen család. 3. kötet Dániel család. 6-7. kötet, Korda család (borosjenői gróf) és Mikó család. 11. kötet Teleki család. Pest, 1858-1868.*

Nemes—Nagy 1900

Nemes Mihály — Nagy Géza: *A magyar viseletek története, Budapest, 1900.*

Nyárádi 2013

Nyárádi Zsolt: *Bögöz középkori temploma és temetője, 9-17, IN. Isis. Erdélyi Magyar Restaurátor füzetek (szerk. Kovács Petronella), 13, Székelyudvarhely, 2013.*

- Nyárádi 2015 Nyárádi Zsolt: *Bögözi nemesi családok és temetkezései*, 47-76. In. A Csíki Székely Múzeum évkönyve (főszerk. Salló Szilárd) 10, 2015.
- Nyárádi 2016 Nyárádi Zsolt: *Istennek ditsőségére tsináltatta*, Adatok a bögözi nemesi családok történetéhez, Bögöz, 2016.
- Nyárád—Barabás 2019 Nyárádi Zsolt — Barabás Dóra: *Egy későközépkori udvarház nyomában*, 4-9 In. Lustra 2.évf. 4-9. sz., 2019.
- Orbán 1982 Orbán Balázs: *Székelyföld leírása*, I-II, Budapest, 1982.
- Orgona 2013 T. Orgona Angelika: *Kornisok Székelyföldön-Kornisok Partiumban a 16. században*, 86-96. In. Kastélyok, Udvarházak, és lakóik a régi Székelyföldön, In memoriam Demény Lajos (1926-2010), Szerkesztette: Tüdős S. Kinga, Sepsiszentgyörgy, 2013.
- Orgona 2014 T. Orgona Angelika: *Unikornisok Tündérországban*. A ruszkai Kornisok Erdélyben (1546 k.-1648), Budapest, 2014.
- Paládi—Kovács 1980 Paládi — Kovács Attila: *A jászol kezdeti formái a magyar állatartásban*, 153-191, In. Ethnographia (szerk. Hofer Tamás), 91. évfolyam, 2. sz. 1980.
- Patrimoniu—Online Programul Patrimoniului—*Transilvania Trust*. Online felület, utoljára megnyitva 2024.11.13.
<https://www.transylvaniatrust.ro/ro/harta-turistica/programul-de-protectie-a-patrimoniului/>
- Pálmay 1999 Pálmay József: *Székely Nemesi családok, Udvarhely Vármegye Nemes Családjai*, Budapest, 1999.
- Pálmay 2003 Pálmai József: *Udvarhely vármegye nemes családjai-pótkötet*, Sepsiszentgyörgy, 2003.
- Pesty 2013 Pesty Frigyes: *Pesty Frigyes helynévgyűjteménye 1864-1865, Hargita megye, Országos Széchényi Könyvtár-Székely Nemzeti Múzeum*, Budapest-Sepsiszentgyörgy, 2013.
- Péter K 1980 Péter Katalin: *Az erdélyi társadalom élete a 17. század első felében, 575-600*. In. Századok, 114 évf. 4. sz. Budapest, 1980.

- Péter S 2001 Péter Sándor: *Bögöz helynevei*, 187-206 In. Bögöz 1332-2000 (főszerk. Dr. Kardalus János), Sepsiszentgyörgy, 2001.
- Pokoly 1905 Pokoly József: *Az erdélyi református egyház története* IV. kötet, Budapest, 1905.
- Raport 2022 Raport de supraveghere arheologică, Mugeni nr. 198, Odorheiu Secuiesc, Nyárádi Zsolt, 03.01.2022.
- Raport 2023 Raport de supraveghere arheologică, Mugeni nr. 207, Odorheiu Secuiesc, Nyárádi Zsolt, 20.04.2023.
- Sándor 2009 Sándor Zsigmond Ibolya: *A fiatfalvi kastély, és lakóinak életmódja egy 1805-ös conscriptio alapján*, 605-622 In. Acta Siculica (főszerk. Kinda István), A Székely Nemzeti Múzeum évkönyve, 2009.
- Sebestyén 2008 Sebestyén József: *A határon túli épített örökség határokon átívelő védelméért 1990-2007*, 1-15. In. Műemlékvédelem (főszerk. Valter Ilona), 52 évf., 1. szám, 2008.
- Sebestyén 2009 Sebestyén József: „*Idővel palotáink, házak, erő várak, városok elromlanak*”, 20-28. In. Colligate Fragmenta!, Örökségvédelem Erdélyben (főszerk. N. Kis Noémi), Örökségvédelmi konferencia 2008. Művészettörténet Intézet Képviselet, Budapest, 2009.
- Soós 2009 Soós Zoltán: *Erdély kulturális öröksége. A Maros Megyei Múzeum szerepe, kutatásai, és tárgyi hagyatéka*, 46-56 In. Colligate Fragmenta!, Örökségvédelem Erdélyben (főszerk. N. Kis Noémi), Örökségvédelmi konferencia 2008. Művészettörténet Intézet Képviselet, Budapest, 2009.
- Somorjay 2013 Somorjay Sélysette: *A műemlékvédelmi alapelvek érvényesítése a hatósági eljárásokban*, 35-38 In. Műemlékvédelem (főszerk. Valter Ilona), 57. évfolyam, 1-6. sz. 2013.
- Sófalvi 2017 Sófalvi András: *Hadakozás és önvédelem a középkori, és fejedelemséggel Udvavarhelyszéken*, Kolozsvár, 2017 (PHD).

- Simony 1916 Simonyi Zsigmond: *Cibere*, 91-96 In. Magyar Nyelvőr (szerk. Simonyi Zsigmond), 45. évfolyam, 1916.
- Szabad 1945 Szabad szó, 1945, június, 2. évfolyam, 123-145. szám, 1945-06-25, 142. szám.
- Szabó 2023 Szabó Ágnes: *Bethlen Kata asszonyköre könyvtárainak rekonstrukciója*, Budapest, 2023.
- Szabó 1887 Szabó Károly: *Jelentések a kutatások eredményeiről, Jelentés a nagy ercsei gróf Toldalagi család radnótjáji levéltáráról Szabó Károlytól*, 71-88, In. Századok, 21. évfolyam, 8. sz., 1887.
- Szádeczky 1927 Dr. Szádeczky Kardoss Lajos: *A székely nemzet története és alkotmánya*, Budapest, 1927.
- Szarvas 1890 Szarvas Gábor: *Magyar nyelvtörténeti szótár: a legrégebbi nyelvemlékektől a nyelvújításig*, A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából, Budapest, 1890-1893.
- Székely 1990 Székely Zoltán: *Kora középkori települések a Székelyföldön (XI-XIV. század)*, 3-20. In. Veszprémi történelmi tár (főszerk. Dr. Praznovszky Mihály), I. kötet, 1990.
- Tassaly 2019 Tassaly Dóra: *Udvarházaink, és kúriáink védelmében*, 19-34, 1-2.sz., In. Pro Scientia ruralis, A Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány folyóirata (főszerk. B. Zoltán), IV. évfolyam, 2019.
- Tőke—Szegedi Tőke Márta — Szegedi Gabriella: *A Vécke-völgy falvainak építészeti öröksége 158-165*. In. Colligate Fragmenta!, Örökségvédelem Erdélyben (főszerkesztő N. Kis Noémi), Örökségvédelmi konferencia 2008. Művészettörténet Intézet Képviselet, Budapest, 2009.
- Tüdős 2001 Tüdős S. Kinga: *Erdélyi hétköznapok*, Budapest, 2001.
- Veszely 1860 Veszely Károly: *Egyháztörténeti adatok*, I. Kötet, Kolozsvár, 1860.

- Vofkori 2001 Dr. Vofkori László: *Bögöz természeti képe*, 11-58, In.
Bögöz 1332-2000 (szerk. Dr. Kardalus János),
Sepsiszentgyörgy, 2001.
- Virág 2009 Virág Zsolt: *A partiumi Bihar megye kastély-, és
kúriaállományának inventarizációja*, 113-120, In.
Colligiate Fragmenta! Örökségvédelem Erdélyben
(főszerkesztő N. Kis Tímea), Örökségvédelmi
Konferencia, Budapest, 2008. Művészettörténet
Intézet Képviselet, Budapest, 2009.
- Zsemberi 2016 Zsemberi Ákos: *Megáll, ott ahol a hipotézis megáll?
A rekonstrukció a kortást hazai műemlékvédelemben*,
In. Műemlékvédelem, 1-2 sz, LX, évf., 101-106,
2016.

